

**Національний університет «Львівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права та психології
Кафедра теоретичної та практичної психології**

Психологія національної безпеки і благополуччя особистості

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

Львів, 26-27 квітня 2018 року

Львів, СПОЛОМ, 2018

УДК 159.9
Пс 23

*Друкується за рішенням
кафедри теоретичної та практичної психології
Навчально-наукового інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»
Протокол №10 від «19» квітня 2018 р.*

Психологія національної безпеки і благополуччя особистості (2018 ; Львів)

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Львів, 26-27 квітня 2018 р. / [Упорядник М.Й. Варій]. – Львів : «СПОЛОМ», 2018.– 242 с. – Бібліогр. в кінці ст. – ISBN 978-966-919-366-7.

Подано матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції на тему: «Психологія національної безпеки і благополуччя особистості», що відбулась у Національному університеті «Львівська політехніка» 26-27 квітня 2018 р.

Для науковців, викладачів, фахівців з питань національної безпеки.

Матеріали друкуються у редакції авторів. За дотримання авторських прав, достовірність інформації, коректність висновків відповідальність несуть автори.

Упорядники можуть не погоджуватися з ідеями авторів статей.

© НУ «Львівська політехніка», 2018.

© Кафедра теоретичної та
практичної психології ІНПП, 2018.

© В-во «СПОЛОМ», 2018.

ISBN 978-966-919-366-7

Зміст:

Ортинський Володимир Львович. Психологічна наука і національна безпека (привітальне слово).....	8
Адамська Зоряна. Фасилітація діалогу в методі позитивної психотерапії.....	11
Андрушко Людмила. Колористика інтер'єру як важлива складова психічного благополуччя людини	13
Баранюк Назарій. Розуміння проблеми духовності в контексті психологічної безпеки особистості	17
Березовська Лариса. Життєздатність особистості в кризовому суспільстві	20
Білозерська Світлана. Соціальні очікування української молоді: психологічний аспект	22
Білозерський В. Особливості психологічної готовності молоді до служби в українській армії	26
Брюховецька Олександра. Новітні управлінські функції керівників загальноосвітніх навчальних закладів	29
Варій Мирон. Психологія національної безпеки і небезпеки: загальна характеристика	33
Вінтюк Юрій. Інформаційна безпека особи у сучасному світі: недосліджені питання і пошук підходу до їх розгляду	39
Вінтюк Юрій. Інтернет-безпека підлітків із точки зору учнів шкіл	41
Вінтюк Юрій. Узалежнення від комп'ютера учнів шкіл із точки зору їхніх батьків	44
Вінтюк Юрій. Узалежнення від комп'ютера: стан вивчення проблеми і перспективи її подальшого дослідження	47
Войцеховська Оксана. Піскова терапія як метод психокорекції	49
Волинець Наталія. Методологічні проблеми дослідження психологічного благополуччя особистості	52
Волинець Павло. Окремі аспекти роботи управлінського персоналу Державної прикордонної служби України з покращення психологічної безпеки держави.....	55
Волошин Олександра. Суть і проблеми інформаційних загроз в системі національної безпеки	57
Волошина Неоніла. Особливості якості життя хворих на хронічний отит.....	59

Восковський Артем. Труднощі студентів під час навчання на першому курсі та можливості їхнього подолання.....	63
Германович Оксана. Особистісна компетентність в часі в управлінні персоналом	66
Главацька Соломія. Функціональна асиметрія півкуль головного мозку та психологічні особливості людини	69
Гоза Василина. Конкурентоспроможність як чинник забезпечення психологічної безпеки особистості	75
Горошкевич Надія. Формування мотивації до навчальної діяльності у студентів, як фактор ефективного функціонування в соціумі	77
Гузенко Ірина. Вплив психотравмуючих чинників на особистість військовослужбовців в бойових умовах	79
Гулай Василь. Деструктивний соціально-психологічний вплив реалізації стратегій відвернення уваги від проблем політичної корупції для національної безпеки України на сучасному етапі	82
Жигайло Наталія. Психології бізнесу для сучасного ринку праці.....	85
Наталія Жигайло, Анна Куса. Психологічні аспекти соціальної відповідальності бізнесу	91
Кириченко Владислав. Ігрове uzалежнення як загроза безпеці та благополуччю молоді	94
Кікінежді Оксана, Шульга Ірина. Психолого-педагогічні механізми формування гендерно-справедливого середовища для дітей та молоді в контексті гуманітарної безпеки України.....	96
Козак Оксана. Проблема розвитку лідерських якостей молоді.....	99
Костю Світлана. Вплив інтернет-залежності на психосоціальний розвиток молоді людини	101
Кривопишина Олена. Особливості психологічної корекції генералізованої тривоги особистості методом когнітивно-поведінкової терапії.....	104
Кузікова Світлана. Умови подолання життєвої кризи особистості	106
Кузнецова Олена. Методи підсвідомого впливу у ЗМІ як психологічна зброя.....	108

Легендзевич Галина. Вплив особистісної рефлексії на процес подолання криз професійного становлення майбутніх психологів.....	113
Левицька Віта-Юлія, Закалик Галина. Життєдайність релігійного сенсу існування	116
Лесько Наталія. Безпека дітей в медіа просторі: правові проблеми	120
Леус Мар'яна. Ефективна комунікація як компетенція керівника	124
Лещинська Олена. Розумова епідемія як чинник руйнування соціокультурного імунітету	127
Лозинський Олег. Корупційна субкультура як виклик гідності особистості і суспільним змінам.....	130
Лялюк Галина. Соціально-психологічні особливості психологічного супроводу розвитку та становлення професійної ідентичності майбутніх педагогів	134
Макаренко Стефанія. Культура ділового спілкування, як складова національної безпеки: історичні аспекти.....	137
Малиновська Наталія. Духовно-релігійна складова національної безпеки України на прикладі формування інституту військового капеланства	140
Мандибуря Уляна. Міграція населення як загроза національній безпеці України.....	143
Мащак Світлана. Модель професійного розвитку майбутнього педагога у контексті духовної парадигми психології	146
Микитюк Оксана. Мова як чинник національної безпеки України.....	148
Москалець Віктор, Колтунович Тетяна. Психічне вигорання як проблема безпеки України	150
Новікова Жанна. Негативний вплив авторитаризму як політико-психологічного феномену на розвиток особистості.....	153
Озьоріна Валентина. Формування позитивної мотивації до навчання у студентів як запорука їхнього благополуччя в майбутньому	156
Олійник Алла. Використання життєствердного потенціалу релігійної віри у протидії суїцидальності	158
Прокопенко Олена. Розвиток я-концепції як детермінанта психологічного благополуччя особистості .	162

Радчук Галина. Проблема соціально-психологічної адаптації студентів до навчання у сучасних вищих навчальних закладах	164
Рак Ольга. Глобальні тенденції інформаційно-психологічного впливу мас-медіа на сучасного споживача	167
Романець Зоя. Проблематика забезпечення психічного здоров'я і гармонійного розвитку особистості дитини у пересічній сім'ї	169
Рутар Степан, Лозинська Світлана. Проблеми та шляхи подолання політичної корупції в Україні	171
Савка Ірина. Експозиція як необхідний елемент ефективної травмотерапії	174
Семенів Наталія. Етнічна ідентичність та етноконфліктність у площині психологічної безпеки держави.....	177
Сергенюк Дмитро. Забезпечення поліцією безпечного середовища для життєдіяльності населення: правові та психологічні аспекти	179
Сибірний Андрій, Сибірна Рома. Психологічна реабілітація як фактор забезпечення благополуччя особистості та національної безпеки	182
Сіткар Віктор. Соціально-психологічний аспект життєвого успіху: спокуси та ризики тих хто їде з України	184
Сливка Богдан. Психологічні аспекти духовного виховання дітей дошкільного віку: християнська психологія.....	188
Смірнова О. Діагностика особливостей та факторів розвитку уваги особистостей працівників Національної поліції як психофізіологічна основа безпеки в екстремальних умовах діяльності	190
Сняданко Ірина. Дослідження взаємозв'язку між типами менеджерів організацій та особливостями їх організаційних культур	193
Співак Анастасія. Розвиток мислення у студентів-психологів у процесі формуванні їхньої професійної компетентності	196
Сьянова Віолетта. Психологічні детермінанти прояву акцентуації характеру в юнацькому віці.....	198

Терлецька Юліана. Психосоціальна депривація людини та її психологічна безпека	203
Толочко Соломія. Гармонія особистості як чинник психологічного благополуччя	205
Туз Назарій. Психологічна установка як чинник формування особистості неповнолітнього злочинця	209
Франчук Анастасія. Особливості прояву егоїстичних нахилів у професійній діяльності керівника	211
Хазратова Нігора. Психологічні особливості організації шкільного простору	214
Хомів Олена. Роль психологічної служби у забезпеченні кадрової безпеки торговельних підприємств	219
Чаусова Тетяна. Особливості подолання синдрому професійного вигорання у педагогів професійно-технічних навчальних закладах	221
Шувар Наталія, Закалик Галина. Емоційне вигорання працівників сфери гостинності як загроза психологічному здоров'ю особистості	223
Щербакова Ірина, Ляшенко Крістіна. Схильність до ризику і рівень вольової саморегуляції військовослужбовців	227
ДОВІДКА ПРО АВТОРІВ	230

організованого психологічного навчання за духовно-ціннісним, мотиваційним, когнітивно-процесуальним, емоційно-оцінним і конативним векторами.

Перспективи дослідження вбачаємо в розробленні та апробації програми розвитку Я-концепції фахівців, що сприятиме становленню їх психологічного благополуччя.

Список джерел:

1. Боришевський М. Дорога до себе: від основ суб'єктності до вершин духовності : монографія / М. Боришевський. – К. : Академвидав, 2010. – 416 с.
2. Психология. Учебник ; под редакцией А.А. Крылова. – М.: ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2000. – 584 с.
3. Роджерс К. Клиент-центрированная терапия / К. Роджерс. – М. : Рефл-бук, 1997. – 316 с
4. Peterson C. Character Strengths and Virtues: A Handbook and Classification / C. Peterson, M.E.P. Seligman (Eds.). – N.Y. : Oxford University Press, 2004. – 816 p.
5. Ryff C. D. Eudaimonic well-being and education: Probing the connections / C.D. Ryff // Well-being and higher education: A strategy for change and the realization of education's greater purposes ; D. W. Harward (Ed.). – Washington, DC : Bringing Theory to Practice, 2016. – P. 37–48.

Радчук Галина. Проблема соціально-психологічної адаптації студентів до навчання у сучасних вищих навчальних закладах

Початок навчання у вищій достатньо складний і багатогранний процес адаптації в житті кожного студента, що включає активне пристосування до нових умов життя, видів діяльності, входження до нового соціального середовища, прийняття індивідом нової соціальної ролі. Нині, згідно з Болонською конвенцією, здійснюється перехід на новітні моделі навчання, активні форми організації занять, якісні критерії оцінювання знань, впроваджуються нові стандарти освіти.

Основний вид діяльності студента – професійне навчання, стає більш складним за формами та змістом, а тому підвищує вимоги до його суб'єктних якостей. При цьому рівень розвитку особистості як суб'єкта власної життєдіяльності сучасних випускників шкіл, як показує

практика, є недостатнім для успішної адаптації до умов навчання у вишах. Неабияке значення набуває розвиток таких особистісних якостей, як самостійність, відповідальність, упевненість у собі, рефлексивність, інтернальний локус контролю, здатність до самоконтролю і самоорганізації.

Актуальним проблемам адаптації молоді до нових умов життєдіяльності присвячені праці вітчизняних (О.І. Гончаров, В.Л. Кікоть, В.А. Петровський, О.В. Симоненко, Т.В. Середа, М.І. Лісіна, А.В. Фурман та ін.) та зарубіжних учених (Е. Еріксон, З. Фройд та ін.). В окремих психологічних дослідженнях вирішуються завдання адаптації молоді до навчання у вищих навчальних закладах (О.І. Борисенко, А.В. Захарова, В.П.Казьмирєнко, В.А. Кан-Калік, М.В. Левченко, О.Г. Мороз, О.Д.Научитель, Т.А.Поштарук, В.С. Штифурак та ін.).

Науковці зазначають, що спроможність адаптуватися, долати труднощі, віднайти своє місце у життєвому просторі ВНЗ є вирішальним чинником успішного становлення майбутнього фахівця. Адаптація випускників середньої школи до системи навчання у вузах є багаторівневим і багатоплановим явищем, є інтеграцією впливів різноманітних чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Будь-який процес подолання студентом проблемних ситуацій у навчально-виховному процесі ВНЗ можна вважати процесом соціально-психологічної адаптації особистості, під час якого вона використовує придбані на попередніх етапах свого розвитку навички або відкриває нові способи вирішення завдань. Соціально-психологічну адаптованість можна охарактеризувати як такий стан взаємин особистості студента й групи, коли особистість без тривалих зовнішніх і внутрішніх конфліктів продуктивно виконує учбово-професійну діяльність, задовольняє свої основні соціальні потреби, повною мірою відповідає тим ролями очікуванням, які пред'являє до неї еталонна група студентів, переживає стани самоствердження й вільного вираження своїх творчих здібностей.

При всій розмаїтості підходів до соціально-психологічної адаптації більшість дослідників вважають, що головна її функція – це прийняття індивідом норм і цінностей нового соціального середовища (групи, колективу, у яких він знаходиться), форм соціальної взаємодії, формальних і неформальних зв'язків, а також форм предметної діяльності (наприклад, способів професійного на-

вчання тощо). Соціально-психологічна адаптація – це процес і результат активного пристосування індивіда до видозміненого середовища за допомогою найрізноманітніших інтеріоризованих соціальних засобів (дій, вчинків, діяльності). Уміння адаптуватися за різних обставин характеризує процес становлення і розвитку особистості, її професійне зростання. У випадку ж її дезадаптації порушується не лише професійно-особистісне становлення, що в майбутньому може призвести до професійної маргіналізації, а й знижуються психофізіологічні можливості організму, уможливаються розлади соматичного здоров'я.

Як показує педагогічна практика, виникає низка психологічних чинників, які негативно впливають на процес соціально-психологічної адаптації сучасних студентів, а саме: 1) недостатній рівень розвитку уміння вчитися; 2) характерна для частини випускників школи пасивність, відсутність самостійності, що проявляється у так званій «навченій беспорядності»; 3) переважання зовнішньої навчальної мотивації; 4) невпевненість у власних силах тощо. Ці та інші фактори на психологічному рівні викликають порушення взаємодії людини і середовища та призводять до дезадаптації. Відтак, істотний вплив на перебіг процесів соціально-психологічної адаптації студентів мають особистісне та професійне самовизначення, професійна спрямованість, здатність до саморганізації, які пов'язані із розвитком суб'єктності особистості.

Висновки. Таким чином, соціально-психологічну адаптацію можна представити як процес і результат активного пристосування індивіда до умов соціального середовища, що залежить від здатності особистості зробити певні внутрішні перетворення, проявляючи і розвиваючи свої суб'єктні якості. Водночас і реалізація Болонської декларації орієнтує освіту на становлення творчої особистості, як активного суб'єкта власної життєдіяльності, що має потребу в саморозвитку та самозростанні. Тому важливо створення у ВНЗ персоналізованого навчального середовища, організацію такої педагогічної діалогічної взаємодії, в якій би максимальним чином актуалізувався суб'єктний потенціал студентів.